

PPA1107 หลักรัฐประศาสนศาสตร์

PRINCIPLE OF PUBLIC ADMINISTRATION

ร.บ.(การเมืองการปกครอง)

รป.ม.(การปกครองส่วนท้องถิ่น)

รป.ด.(การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน)

อาจารย์ ดร.ภูติศ นอขุนทด

วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

คำอธิบายรายวิชา

ความหมาย แนวคิด ทฤษฎีขอบข่าย พัฒนาการการศึกษาและกระบวนการ
ทัศน์ทางรัฐประศาสนศาสตร์ กระบวนการการบริหาร ความสัมพันธ์
ของการเมืองและการบริหารกับนโยบายสาธารณะ การบริหารกับ
สภาพแวดล้อม การจัดองค์การ การบริหารทรัพยากรมนุษย์การคลัง
และงบประมาณ และระบบราชการ ตลอดจนการ วิเคราะห์ประเด็น
ความท้าทายทางรัฐประศาสนศาสตร์

วิธีการเรียน

1. คะแนนเก็บระหว่างภาคเรียน

• เข้าเรียน	10	คะแนน
• ใบงาน	10	คะแนน
• รายงาน	20	คะแนน
• สอบกลางภาค	30	คะแนน

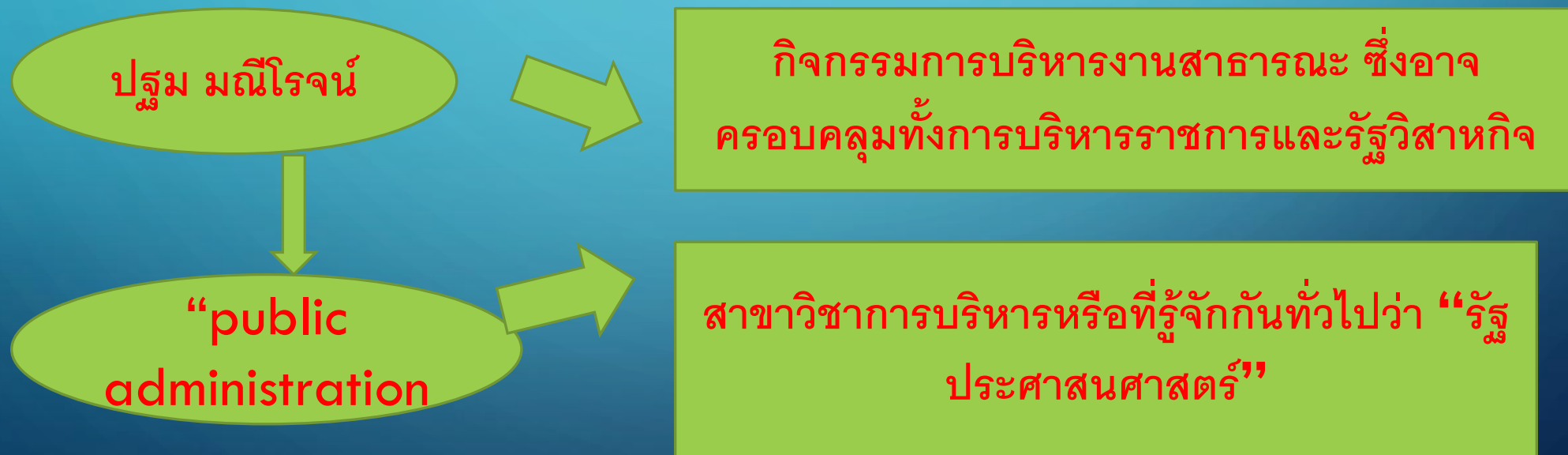
2. คะแนนสอบปลายภาค	30	คะแนน
--------------------	----	-------

หัวข้อรายงานกลุ่ม

1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับรัฐประศาสนศาสตร์
2. ทฤษฎีการจัดการแบบราชการ
3. ทฤษฎีองค์การ
4. กระบวนการบริหาร
5. การบริหารกับสภาพแวดล้อม
6. การบริหารทรัพยากรมนุษย์
7. การคลังและงบประมาณ
8. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ

ความหมายของคำว่า รัฐประศาสนศาสตร์

มีนักวิชาการไทยได้ศึกษาถึงคำว่า “Public Administration” และ/หรือ “public administration” ไว้มากมาย ดังนี้

ติน ประยูรฤทธิ์ ได้ให้ความหมายของรัฐประศาสนศาสตร์หมายถึง “สาขาวิชา
และ/หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานภาครัฐบาล

ในภาษาอังกฤษ

Public
Administration

สาขาวิชาการบริหารงานภาครัฐบาล

public
administration

กิจกรรม (หรือกระบวนการ) การบริหารงานรัฐบาล

ในภาษาไทย

รัฐประศาสนศาสตร์

สาขาวิชาการบริหารงานของรัฐ

การบริหารรัฐกิจ

กิจกรรม หรือกระบวนการเกี่ยวกับการ
บริหารงานของรัฐ

"หน่วยงานของรัฐ"

(๑) ส่วนราชการ

(๒) รัฐวิสาหกิจ

(๓) หน่วยงานของรัฐสภา ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ และองค์กรอัยการ

(๔) องค์การมหาชน

(๕) ทุนหมุนเวียนที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล

(๖) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

(๗) หน่วยงานอื่นของรัฐตามที่กฎหมายกำหนด

พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒

คำนิยาม ตามมาตรา ๓
หน่วยงานของรัฐ หมายความว่า

กระทรวง ทบวง กรม
ราชการส่วนท้องถิ่น

รัฐวิสาหกิจ

หน่วยงานอื่นของรัฐ
ในฝ่ายบริหาร

องค์การมหาชน

แต่ไม่หมายความรวมถึง หน่วยงานธุรการของรัฐสภา องคกรอิสระ ศาล และองค์กรอัยการ

หน่วยงานอื่นของรัฐในฝ่ายบริหาร การจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหาร

- หน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหารที่มีสถานะเป็นนิติบุคคล สามารถแยกพิจารณาได้ ๔ ประเภท คือ
 - ๑.๑ ส่วนราชการ
 - ๑.๒ รัฐวิสาหกิจ
 - ๑.๓ องค์การมหาชน
 - ๑.๔ หน่วยงานของรัฐรูปแบบใหม่ ซึ่งสามารถจำแนกเป็น ๓ ประเภท
 - หน่วยงานธุรการขององค์กรของรัฐที่เป็นอิสระ
 - กองทุนที่เป็นนิติบุคคล : กลไกทางเศรษฐกิจของรัฐ
 - หน่วยบริการรูปแบบพิเศษ

- หน่วยงานที่ใช้อำนาจรัฐ หรือเป็นกลไกของรัฐ แต่ไม่ใช่องค์กรของรัฐ เป็นหน่วยงานที่ไม่เข้าตามหลักเกณฑ์การเป็นหน่วยงานของรัฐ แต่ใช้อำนาจรัฐหรือเป็นกลไกของรัฐในการจัดทำบริการสาธารณะ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น ๓ ประเภท คือ
 - ๒.๑ สภาวิชาชีพ
 - ๒.๒ สถาบันภายใต้มูลนิธิ ซึ่งเป็นกลไกของส่วนราชการ
 - ๒.๓ นิติบุคคลเฉพาะกิจ

ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับมาตรฐานทางจริยธรรมได้ที่
<https://www.ocsc.go.th/node/3491>

วินิต ทรงประทุม ได้กล่าวว่า รัฐประศาสนศาสตร์ (Public Administration) ให้ความหมาย
รวมเกี่ยวกับคำศัพท์ในภาษาอังกฤษ

การศึกษา การบริหารราชการ

การกระทำ หรือกิจกรรมการบริหารราชการ

เพราะความหมายทั้งสอง คือ การศึกษา และการกระทำ
ทางด้านการบริหารราชการนั้นเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด

อุทัย เลาหวิเชียร

การบริหารรัฐกิจ

Public
Administration

กิจกรรม (activity)

รัฐประศาสน
ศาสตร์

public
administration

วิชาที่เกี่ยวกับการบริหารรัฐกิจ จึงมีความหมายถึง
ลักษณะวิชา (discipline)

ส้อยตระกูล อรรถมานะ ได้ให้เห็นในการให้คำนิยามที่ แตกต่างกันออกไป คือ

สาธารณบริหารศาสตร์

แทน

รัฐประศาสนศาสตร์

การบริหารงานสาธารณะใน
ลักษณะที่เป็นสาขาวิชา

Public Administration

การบริหารสาธารณกิจ

แทน

การบริหารรัฐกิจ การบริหารราชการ
หรือการบริหารราชการแผ่นดิน

การบริหารงานสาธารณะในลักษณะที่เป็นกระบวนการหรือ
กิจกรรมของการบริหารงานที่เกี่ยวกับสาธารณะ

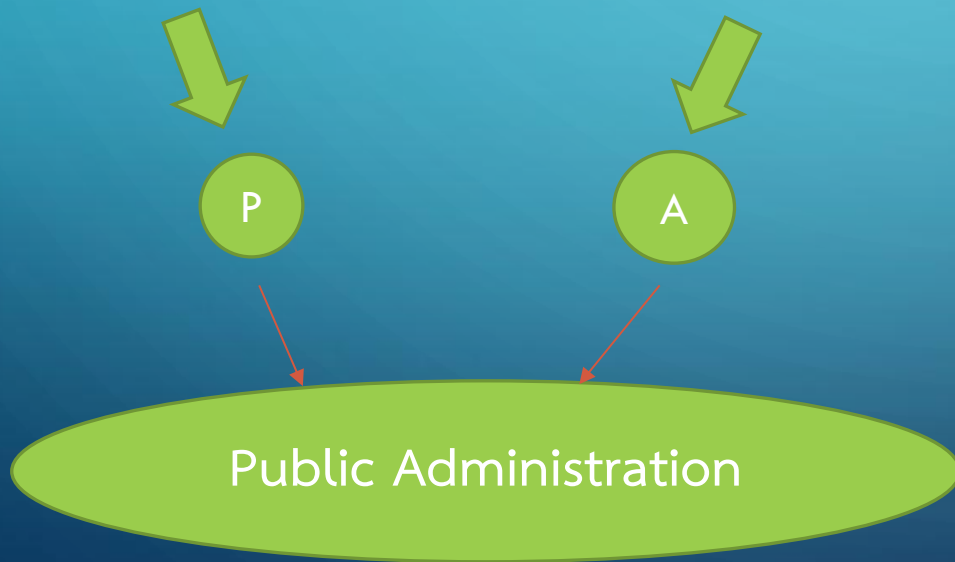
public administration

สรุป

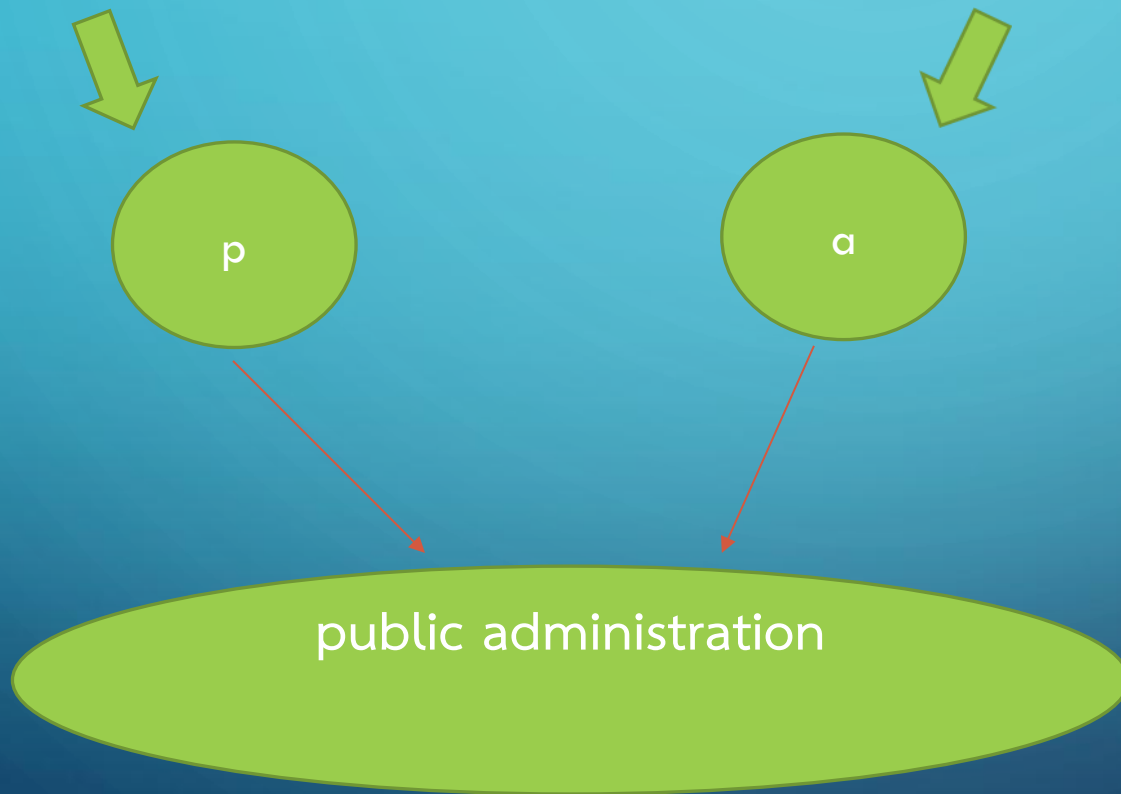
รัฐประศาสนศาสตร์

มีความหมายในทางวิชาการ การศึกษา หรือสาขาวิชาหนึ่งที่ศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานหรือการบริหารงานของรัฐ

มักเขียนเป็นภาษาอังกฤษด้วยอักษรนำหน้าด้วย

การบริหารรัฐกิจ หรือการบริหารราชการ ถือเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับการ
ดำเนินงาน กิจกรรมต่างๆ ที่รัฐควรปฏิบัติเพื่อส่วนรวม หรือเพื่อประชาชน
มักเขียนเป็นภาษาอังกฤษด้วยอักษรนำหน้าด้วย

คำจำกัดความของคำว่า รัฐประศาสนศาสตร์

มาร์แชล ไดม็อก เกรตีส ไดม็อก และดักลาส ฟอกซ์

รัฐประศาสนศาสตร์เกี่ยวข้องกับเนื้อหาสาระของ ตัวสินค้าและ
บริการ และวิธีการหรือกระบวนการซึ่งผลิตขึ้น ในลักษณะที่เป็นระบบ
และพลวัต

ดี. เอ. คัทชิน ได้ให้คำจำกัดความของรัฐประศาสนศาสตร์

เป็นสาขาด้านการบริหารของ รัฐบาล ราชการ องค์การระบบราชการ การกำหนด การนำไปปฏิบัติ การประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไขนโยบายสาธารณะ

โดยมุ่งหวังที่จะเสริมสร้างความเข้าใจถึงรัฐบาลและความสัมพันธ์ที่มีกับสังคม เป็นการสนับสนุนนโยบายสาธารณะที่ตอบสนองต่อความต้องการของสังคม และสร้างแนววิธีทางในการปฏิบัติงานให้เป็นที่ยอมรับทั่วไป เพื่อบรรลุถึงประสิทธิผลและประสิทธิภาพการบริหารงาน และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน

โทมัส โวชิโน และ แจค ราบิน

รัฐประศาสนศาสตร์ เป็นการประยุกต์ใช้ทฤษฎี และวิธีการปฏิบัติงานในเรื่องเกี่ยวกับองค์การ การตัดสินใจ และบุคลากร เพื่อการแก้ไขปัญหาสารธารณะ และมีความแตกต่างจากการบริหารงานภาคเอกชน

ฮาโรลด์ กอร์ตเนอร์

การที่จะให้คำจำกัดความด้วยประโยคสั้นๆ เป็นเรื่องยาก เนื่องจากความสลับซับซ้อนของสาขาวิชา อย่างไรก็ตาม มีความจำเป็นที่จะเริ่มด้วยพื้นฐานสำคัญเพื่อเข้าใจร่วมกัน ดังนั้น จึงได้ให้ความหมายรัฐประศาสนศาสตร์ว่าเกี่ยวข้องกับ การประสานงานของกิจกรรมต่างๆ ภายในองค์การ โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญคือ การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ

จอร์จ กอร์ดอน และไมเคิล มิลาโควิช

รัฐประศาสนศาสตร์ คือ กระบวนการต่างๆ องค์การต่างๆ และทุกคนที่อยู่ในตำแหน่งและบทบาททางราชการเกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามกฎหมาย และกฎเกณฑ์อื่นๆ ที่ถูกนำมาใช้หรือออกโดยฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ

เฟลิกซ์ ไนโกร และ ลอยด์ ไนโกร

ไม่มีคำจำกัดความใดที่จะกระชับพอที่จะครอบคลุมทุกๆ ประเด็นของวิชารัฐประศาสนศาสตร์ แต่อาจสรุปอย่างสั้นๆ ว่า รัฐประศาสนศาสตร์เป็นวิชาที่

- เป็นความพยายามร่วมกันของกลุ่มคนในองค์การสาธารณะ
- ครอบคลุม 3 สาขาหลัก คือ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายตุลาการ และความสัมพันธ์ระหว่างกัน
- มีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายสาธารณะ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทางการเมือง
- มีความแตกต่างอย่างเห็นได้ชัดจากการบริหารงานภาคเอกชน
- เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับกลุ่มภาคเอกชนและบุคคลหลายฝ่าย ในการให้บริการแก่ชุมชน

สร้อยตระกูล อรรถมานะ

ได้อ้างอิงคำจำกัดความของ เฟลิกซ์ ไนโกร และ ลอยด์ ไนโกร จึงได้ยึดแนวตั้งกล่าวเป็นหลัก ดังนี้

- เป็นความพยายามของกลุ่มคนที่ร่วมมือกันปฏิบัติงานในหน่วยงานต่างๆ ให้บรรลุผลอันเกี่ยวกับสาธารณะหรือประชาชนโดยทั่วไป
- มีขอบเขตครอบคลุมถึงการปฏิบัติงานและสัมพันธภาพของฝ่ายทั้งสาม ฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายตุลาการ
- มีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายสาธารณะและเกี่ยวข้องกับการนำเอานโยบายไปปฏิบัติให้บรรลุผล
- มีความแตกต่างจากการบริหารงานของเอกชนในประเด็นสำคัญๆ
- มีความเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับกลุ่มเอกชนและปัจเจกชนจำนวนมาก ในอันที่จะจัดหาบริการให้แก่ชุมชน
- การบริหารระหว่างประเทศ หรือการบริหารองค์การระหว่างประเทศ ก็อาจถูกจัดรวมอยู่ด้วย